

UNIwersytet
KOMISJI EDUKACJI NARODOWEJ
W KRAKOWIE
Szkoła Doktorska
30-084 Kraków, ul. Podchorążych 2....
tel. 12 662 64 41
pieczęć jednostki organizacyjnej

**OPIS PRZEDMIOTU
ORAZ SPOSOBÓW WERYFIKACJI OSIĄGNIĘCIA EFEKTÓW UCZENIA SIĘ
NA POZIOMIE 8 PRK**

OPIS PRZEDMIOTU	
Nazwa przedmiotu	Paradygmaty i metody badawcze w dziedzinie nauk społecznych
Język wykładowy (polski i/lub angielski)	Polski/uzupełniająco angielski
Tytuł /stopień naukowy (zawodowy) oraz imię i nazwisko prowadzącego (prowadzących)	dr hab. Grzegorz Foryś, prof. UKEN dr hab. Radosław Marzęcki, prof. UKEN
rok akademicki/semestr	2025-2026/ semestr letni (1)
Liczba godzin dydaktycznych	20
Liczba punktów ECTS	4 – dla doktorantów z dziedziny nauki ścisłe i przyrodnicze; 2 – dla doktorantów z innych dziedzin, bez konieczności zdawania egzaminu
Warunki zaliczenia	Egzamin ustny
Sposób realizacji treści w przypadku studentów niepolskojęzycznych (jeśli językiem wykładowym jest wyłącznie język polski)	Wskazanie w języku angielskim problematyki zajęć, uzupełnianie treści wykładu w języku angielskim, podanie literatury w języku angielskim, indywidualne konsultacje.
Sposób weryfikacji efektów uczenia się w przypadku studentów niepolskojęzycznych (jeśli językiem wykładowym jest wyłącznie język polski)	Egzamin ustny
Treści realizowane podczas zajęć 1) Podstawowe zasady obowiązujące w nauce, modele wiedzy. Pojęcia, ich funkcje i definiowanie pojęć. Problem badawczy i jego formułowanie. Społeczne i naukowe przesłanki formułowania problemu badawczego. Przedmiot badań i problematyka badań. Rodzaje pytań i ich założenia. 2) Paradygmaty, teoria i badania społeczne. Modele badań w naukach. 3) Analiza systemowa i analiza funkcjonalna 4) Etapy procesu badawczego: problem badawczy, hipotezy, plan badań, pomiar, gromadzenie danych, analiza danych, twierdzenia ogólne. Zmienne i ich rodzaje, skale pomiaru, operacjonalizacja pojęć, wskaźniki. Rola teorii w procesie badawczym. 5) Metody doboru próby. 6) Wywiad i kryteria jego podziału. Praktyczne wykorzystanie poszczególnych rodzajów wywiadów. Etapy procesu konstruowania wywiadu kwestionariuszowego. Zasady budowy kwestionariusza wywiadu. Ankieta i jej wykorzystanie. Metoda kompletnego planu. Ankieta vs wywiad. Wywiad indywidualny (IDI) a wywiad grupowy (FGI). Rola moderatora w	

wywiadach grupowych. Budowa scenariusza wywiadu.

7) Analiza treści i jej wykorzystanie. Dobór materiału tekstowego i określenie jednostek analizy. Opracowywanie kategorii analitycznych. Budowa indeksu. Problem rzetelności i trafności. Studium przypadku – wymiar indywidualny i zbiorowy. Badanie zależności przyczynowych – eksperyment. Kanony Milla. Schematy eksperymentu badawczego. Eksperyment stochastyczny. Metoda obserwacji w badaniach społecznych.

8) Analiza danych jakościowych. Statystyka w naukach społecznych. Etyka w badaniach społecznych.

Literatura

1. E. Babbie, *Badania społeczne w praktyce*. PWN, Warszawa 2003.
2. D. Nachmias, Ch. Frankfort Nachmias, *Metody badawcze w naukach społecznych*. PWN, Warszawa 2003.
3. J. B. Johnson, H.T. Reynolds, J.D. Mycoff, *Metody badawcze w naukach politycznych*. PWN, Warszawa 2010.
4. R. Mayntz, K. Holm, P. Hubner, *Wprowadzenie do metod socjologii empirycznej*. PWN, Warszawa 1985.
5. P. Francuz, R. Mackiewicz, *Liczy nie wiedzą skąd pochodzą. Przewodnik po metodologii i statystyce*. Wydawnictwo KUL, Lublin.
6. W. Phillips Shively, *Sztuka prowadzenia badań politycznych*. Zysk i S-ka Wydawnictwo, Poznań 2001.
7. S. Nowak, *Metodologia badań społecznych*. PWN, Warszawa 1985.
8. J. Brzeziński, *Metodologia badań psychologicznych*. PWN, Warszawa 1999.
9. M. Niezgoda, M. Malikowski (red.), *Badania empiryczne w socjologii*. T.1 i T.2, WSSG, Tyczyn 1997.
10. D. Silverman, *Interpretacja danych jakościowych*. PWN, Warszawa 2007.
11. D. Silverman, *Prowadzenie danych jakościowych*. PWN, Warszawa 2008.
12. M. Hammersley, P. Atkinson, *Metody badań terenowych*. Poznań 2000.
13. K. Lutyńska, *Wywiad kwestionariuszowy. Przygotowanie i sprawdzanie narzędzia badawczego*. Zakład narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1984.
14. W. Pisarek, *Analiza zawartości prasy*. Ośrodek Badań Prasoznawczych, Kraków 1983.
15. P. Sztompka, *Teoria i wyjaśnienie. Z metodologicznych problemów socjologii*. PWN, Warszawa 1973.
16. David Nachmias, Chava Frankfort-Nachmias, *Research Methods for the Social Sciences*. Worth.
17. Earl R. Babbie, *The Practice of Social Research*. Wadsworth Publishing.
18. Hubert Blalock, *Social Statistics*. McGraw-Hill. New York.
19. W. Phillips Shively, *The Craft of Political Research*. Prentice Hall Inc. A Simon and Schuster Company.
20. J. B. Johnson, H.T. Reynolds, J.D. Mycoff, *Political Science Research Methods*. CQ Press, SAGE.
21. N. Józefacka, A. Arciszewska-Leszczuk, M. F. Kołek, P. Iwankowski, *Metodologia i statystyka*. PWN. Warszawa 2023.

EFEKTY I WERYFIKACJA

Symbol	Opis efektu uczenia się w Szkole Doktorskiej*	Formy weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się w ramach przedmiotu
W1	zna i rozumie – w stopniu umożliwiającym rewizję istniejących paradygmatów – światowy dorobek w danej dziedzinie, obejmujący podstawy teoretyczne i zagadnienia ogólne oraz wybrane zagadnienia szczegółowe właściwe dla dyscypliny realizowanej w ramach szkoły	dyskusja podczas zajęć konsultacje indywidualne egzamin
W2	zna i rozumie główne tendencje rozwojowe właściwe dla dyscypliny realizowanej w ramach szkoły	dyskusja podczas zajęć konsultacje indywidualne egzamin
W3	zna i rozumie metodologię badań w danej dziedzinie	dyskusja podczas zajęć konsultacje indywidualne egzamin
W4	zna i rozumie zasady upowszechniania wyników działalności naukowej i artystycznej, także w trybie otwartego dostępu	Egzamin
W5	zna i rozumie fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji	Dyskusja podczas zajęć, konsultacje indywidualne, egzamin
W6	zna i rozumie ekonomiczne, prawne, etyczne i inne istotne uwarunkowania działalności naukowej lub artystycznej	Dyskusja podczas zajęć, konsultacje indywidualne, egzamin
W7	zna i rozumie podstawowe zasady transferu wiedzy do sfery gospodarczej i społecznej oraz komercjalizacji wyników działalności naukowej lub artystycznej i know-how związanego z tymi wynikami	Dyskusja podczas zajęć, konsultacje indywidualne, egzamin
U1	potrafi wykorzystywać wiedzę z różnych dziedzin nauki i sztuki, formułowania i innowacyjnego rozwiązywania złożonych problemów lub wykonywania zadań o charakterze badawczym lub artystycznym	Dyskusja podczas zajęć , konsultacje indywidualne egzamin
U2	potrafi wykorzystywać w pracy badawczej / twórczej wiedzę metodologiczną, a w szczególności definiować cel i przedmiot badań, formułować hipotezę badawczą lub artystyczną, rozwijać metody,	Dyskusja podczas zajęć, konsultacje indywidualne, egzamin

	techniki i narzędzia badawcze lub artystyczne oraz twórczo je stosować, wnioskować na podstawie wyników badań /działań artystycznych	
U3	potrafi wykorzystując posiadaną wiedzę, dokonywać krytycznej analizy i oceny rezultatów badań, działalności eksperckiej i innych prac o charakterze twórczym i ich wkładu w rozwój wiedzy, kultury i sztuki	Dyskusja podczas zajęć, konsultacje indywidualne, egzamin
U4	potrafi dokonać analizy możliwości transferowania wyników prac badawczych / twórczych do sfery gospodarczej i społecznej	Dyskusja podczas zajęć, konsultacje indywidualne, egzamin
U5	potrafi komunikować się na tematy specjalistyczne w stopniu umożliwiającym aktywne uczestnictwo w międzynarodowym środowisku naukowym lub artystycznym	Dyskusja podczas zajęć, konsultacje indywidualne, egzamin
U6	potrafi upowszechniać wyniki badań lub działalności artystycznej, także w formach popularnych	Dyskusja podczas zajęć, konsultacje indywidualne, egzamin
U7	potrafi inicjować debatę i uczestniczyć w dyskursie naukowym i artystycznym	Dyskusja podczas zajęć, konsultacje indywidualne, egzamin
U8	potrafi posługiwać się językiem obcym w stopniu umożliwiającym uczestnictwo w międzynarodowym środowisku naukowym, artystycznym i zawodowym	Dyskusja podczas zajęć, konsultacje indywidualne, egzamin
U9	potrafi planować i realizować indywidualne i zespołowe przedsięwzięcie badawcze lub twórcze, także w środowisku międzynarodowym	Dyskusja podczas zajęć, konsultacje indywidualne, egzamin
U10	potrafi samodzielnie działać na rzecz własnego rozwoju oraz inspirować i organizować rozwój innych osób	Dyskusja podczas zajęć, konsultacje indywidualne, egzamin
U11	potrafi planować zajęcia lub grupy zajęć i realizować je z wykorzystaniem nowoczesnych metod i narzędzi	Dyskusja podczas zajęć, konsultacje indywidualne, egzamin
K1	jest gotów do krytycznej oceny dorobku właściwej dyscypliny realizowanej w ramach szkoły oraz własnego wkładu w jej rozwój	Dyskusja podczas zajęć, konsultacje indywidualne, egzamin
K2	jest gotów do uznawania znaczenia wiedzy / sztuki w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i	Dyskusja podczas zajęć, konsultacje indywidualne, egzamin

	praktycznych	
K3	jest gotów do wypełniania zobowiązań społecznych badaczy i twórców, a także inicjowania działań na rzecz interesu publicznego	Dyskusja podczas zajęć, konsultacje indywidualne, egzamin
K4	jest gotów do myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy	Dyskusja podczas zajęć, konsultacje indywidualne, egzamin
K5	jest gotów do podtrzymania i rozwijania etosu środowisk badawczych lub twórczych, w tym prowadzenia badań w sposób niezależny, respektowania zasady publicznej własności wyników badań naukowych i pracy twórczej z uwzględnieniem zasad ochrony własności intelektualnej i twórczej	Dyskusja podczas zajęć, konsultacje indywidualne, egzamin

* niepotrzebne efekty wykasować

.....
data

.....
podpis prowadzącego (prowadzących) zajęcia w ramach przedmiotu

**Z-CA DYREKTORA
Szkoły Doktorskiej**

dr hab. Paulina Rojek-Adamczyk, prof. UKEN

.....
data

.....
podpis Dyrektora Szkoły Doktorskiej

